

Zelo smo zadovoljni, da ste se odzvali našemu vabilu na okroglo mizo. Uredništvo je presodilo, da je tema o evropski integraciji izjemno teoretično izzivna – pa tudi družbenopolitično zanimiva. Zato smo povabili širši krog družboslovcev in tudi vseh tistih premišljevalcev, ki se s publicističnega, političnega in širšega družbenega vidika kvalificirano ukvarjajo s to temo. Revija Teorija in praksa je že v preteklosti organizirala vrsto okroglih miz kot neke vrste študijske projekte – in tako smo jo zasnovali tudi tokrat. Uvodna razmišljanja na to temo so v št. 6–7/1990 pripravili naši uredniki; dr. Stane Južnič, dr. Zdravko Mlinar, dr. Peter Klinar in dr. Slavko Splichal. Odziv na okroglo mizo izpričuje zanimanje naše kvalificirane strokovne javnosti. Vrsto kolegov iz drugih univerzitetnih središč moram opravičiti; svoje izdelke bodo poslali pismeno. Prosim dekana FSPN dr. Nika Toša, da spregovori.

NIKO TOŠ

Univerza v evropskih integracijah

Menim, da je razprava o nas, o Evropi ter o procesih, ki v njej potekajo, sila zanimiva iz več vidikov: najprej je to eno od pomembnih pedagoških in raziskovalnih področij znanstvenih disciplin, ki jih goji naša fakulteta; je hkrati ena od osrednjih tem publicističnega prostora, v katerem živimo in delujemo; končno pa je tudi ključno, rudimentarno vprašanje, ki bo aktualno še v daljšem prihodnjem obdobju in katerega razreševanje bo odločilno sooblikovalo tudi dinamiko in smeri razvoja naše družbe.

Seveda imam pri tem v mislih slovensko družbo kot tudi Jugoslavijo kot celoto. Kot empirik in kot sociolog zaznavam spremembe v evropskem prostoru po svoje – morda bolj parcialno kot pa znanstveno fiksirano in celovito. Kljub temu ugotavljam, da gre v tem primeru za procese, mimo katerih naše stroke ne smejo; morajo jih ovrednotiti in v tem vrednotenju iskati tudi smernice za določanje razvoja; in to toliko bolj, kolikor dogajanja v evropskem prostoru zadevajo tudi nas in nanje lahko vplivamo. Kot raziskovalec in fakultetni učitelj doživljam Evropo v malem tudi v lastnem kolektivu, kar se kaže skozi odpiranje naše ustanove v ta prostor, pobude za še intenzivnejše znanstveno in kolegialno akademsko sodelovanje, skozi zanimivo, včasih poglobljeno in tehtno refleksijo sprememb, do katerih prihaja ob približevanju dveh tretjin Evrope ostalemu delu kontinenta. Morda oznaka prostorskega razmerja ni povsem natančna. Zavedam pa se tega, da je bil v preteklih sedmih desetletjih iz kulturno-političnega polja Evrope potisnjen njen pretežni del, ki se danes svojsko, izvirno, sunkovito, intenzivno čustveno – s pohlepom po neposrednem spreminjanju in vpenjanju v razmere Zahodne Evrope – spet postavlja v ta prostor. Teh intenzivnih sprememb smo deležni tudi Slovenci. Relacije do gibanj v Evropi doživljamo neposredno kot problem našega lastnega bitja in žitja znotraj Jugoslavije – kajti tudi ta vidik zadeva spremembe v Evropi. Doživljamo jih kot možnost odpiranja v neposredni sosedski evropski prostor – skozi

konceptijo Evrope regij, skozi najrazličnejše načine sodelovanja z grupacijo dežel Alpe-Jadran – in še kako drugače. Reči moram, da sem to težnjo po združevanju Evrope ali po odpiranju v Evropo, ta novi duh, ki veje v Evropi, na svojstven način doživljal, ko sem se v nekaj zadnjih mesecih lahko udeleževal zanimivih razprav s kolegi sociologi v Avstriji: dejal bi, da z izrednim zanimanjem spremljajo ta dogajanja ter naravnost strastno iščejo metode in poti – tudi svoje specifično mesto in vlogo – za povezovanje in sodelovanje z neposrednim okoljem – s Češko, Slovaško, Madžarsko in seveda Slovenijo.

Sodim, da bo imela tako pomembna tema, ki jo tu načenjate, ustrezen publicistični odmev ter da bo kasneje doživela tudi strokovno elaboracijo v taki obliki, s kakršno so se uvodničarji današnje razprave pojavili v zadnji številki Teorije in prakse. V razpravi vam želim veliko uspeha.

STANE JUŽNIČ

Nekaj nastavkov za razpravo

V dekanovi uvodni besedi vidim zagotovilo našega bodočega sinhronega delovanja, vidim tudi priznanje ekipi, ki je to okroglo mizo pripravila, in spodbudo za vas, ki s tem postajate ne samo sodelavci revije, ampak tudi fakultete. To istenjen med revijo in fakulteto mi je bilo vedno všeč in nova uredniška ekipa si je to srčno želela.

Kot današnjo nalogo smo si zadali, da si povemo, kaj je Evropa, kaj pomeni njena integracija in kaj je Evropa v svetu, v katerem se dogajajo mnogi drugi procesi, v katerih je Evropa pričujoča in včasih tudi iz njih izključena. Prav tako moramo razmišljati o globalnih relacijah tudi v drugih smereh, denimo na relaciji razvitosti in nerazvitosti.

Nekateri, ki smo pričujoči na tej okrogli mizi, smo imeli prednost in so nam prispevke že objavili. V svojem sem si zakoličil izjemno široko področje obravnave Evrope, z željo po sintezi, ki naj bi imela diahronične in sinhronične razsežnosti. Pri tem sem po svoji stari navadi kaj malo upošteval disciplinarne meje.

Da bi bil prispevek tudi v tej razpravi navzoč, naj na zelo kratek in skrajno pozemalni način omenim le tiste točke, ki bi jih rad predstavil kot teme za razpravo:

Prvič. Konec je bipolarnosti, utemeljene na prepadu med vojaškimi bloki in v zazidavi različnih gospodarskih sistemov. Dve dominantni supersili, ki sta si delili hegemonijo, sta opustili svoje vloge prav v Evropi.

Drugič. Najvidnejši signal nove stvarnosti je dokaj nenaden in v marsičem nepričakovan razpad sistemov realnega socializma. Je pa prav ta razkroj postavil v ospredje konkretna vprašanja evropske integracije.

Tretjič. Združevanje Nemčije bistveno lahko spremeni vzpostavljena ravnovesja. Hkrati pa se položaj Evrope v svetu preveša v njegovo tripolarnost (Združene države Amerike, Japonska, Evropa). Ta tripolarnost bo temeljila na gospodarskem tekmovanju in njegovi izidi se lahko nakazujejo, ni jih pa mogoče predvidevati.